

Aradul

Ardealului

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 Lei, pe jumătate de an 400 Lei, pe un sfert 200 Lei, pe lună 70 Lei. Pentru America pe an 5 dolari

Teatrul și morala

Arad, 20 Dec.

Spectacolul teatral de ieri seară, despre care vorbim în altă parte a ziarului nostru, ne-a pus în fața celei mai izbitoare realități. Baza operei lui Tolstoi, este morala și felul său de a pleda pentru această morală, e conceput într-o manieră — deși specimen rusească — totuși învăluită în cele mai omenești sentimente. „Puterea întunecului“ a acestui uriaș Tolstoi este drama multiplicată la infinit, dramă a cărei eroi și parteneri suntem noi muritorii. În ea nu se petrece nimic senzațional, ci totul se încheagă de oameni și prin rostul vremurilor. Bătrânul Akim — în care se vede plutind umbra lui Tolstoi — se mai găsește și azi, poate, multiplicat în oamenii trecutului, oameni cu simț moral, dezvoltăți într-o epocă morală. Vin apoi exemplarele epocii noastre, Nikita multiplicat și el, dar la infinit; acest Nikita, care dezvoltat în epoca noastră, — care numai morală n-o putem numi — simțul moral îi este deminuat, tinzând spre o totală dispariție.

În opera lui Tolstoi, firul răului este condus de femeie — probabil după bătrânul gânditor rus, cel mai împrăștiat suflet și care rătăcit în atâtea complexuri și-a prins în el accente din mrejele diavolului. Este o teză bizară această concepție a lui Tolstoi: — Akim, Dumnezeu și Matriona, diavolul — sălășluind sub același acoperământ, fără a-și putea altoi nici unul sentimentele celuilalt. Nimic!... nici un fel de influență reciprocă, ambii formând un tot aparte; spusele celui bun risipindu-se în furtună, iar cele rele inveninând tot mai mult, un sânge canalizat din ambele forțe. În drama tolstoiană realitatea crește în toată monstruoșitatea ei, morala se desprinde amenințătoare, pierzându-se însă în pustiu, norii clocotesc în orizonturi ca în ziua tragică a Golgotei, ucigașii triumfă totuși! Triumful acesta ne îngrozește — ca spectatori ai teatrului — fără a ne produce senzația groazei, atunci când acționăm în viață asemeni lor. Dar Tolstoi, prin crearea unui astfel de teatru, a urmărit o izbândă, sau mai bine zis o izbăvire a celor păcătoși și de aceia asistăm la un deznodământ, în care vedem cum geniul rău, des-

coperit de om în sine însuși, face grozava mărturisire, în urma unui fapt consumat însă. Asistând la reprezentația teatrală de ieri seară, căți din noi vor ști să-și stăvilească glasul patimei, îngroziți de adevărul, nedesmințit de nici un timp, că: răul își va primi pedeapsa, în ciuda tuturor triumfurilor lui vremeinice.

INSEMNAȚII DE-O ZI

Toamnă târzie

Suntem în preajma Crăciunului și totuși stratul alb al zăpezii, întârzie să se așterne! Zilele continuă să fie scaldate în razele unui soare cald, iar nopțile se îngrop tot mai adânc în ceața care se risipește molatic odată cu revărsatul zorilor. Fi-va această un semn bun pentru anul agricol? În prevestiri, secolul nostru s'a dovedit cel mai mincinos oracol! Porțile zăvorțite dintr'un început, ale naturii creatoare de nebunite minuni, n-au fost trecute de nimeni. Totul este posibil, căci natura nu cunoaște nici un fel de lege. Inversarea anotimpurilor cade în sufletul nostru cu amenințări grele și cu toate acestea nimeni dintre noi nu ne pregătim sufletește. Soarele acestor zile de Decembrie, poate fi un sol simbolic al celui de toate curmătur și noi nu vedem în el decât un întârziat stinger.

Dea Dumnezeu ca în repausul vacanței apropiate — smulși o clipă din vârtejul luptei pentru existență — să putem găsi cu limpezimile sufletului, taina atât de aproape de noi, pe care n-o vedem în viața noastră atât de puțin, care a făcut din omul secolului acestuia o mașină aproape perfectă, cărui îi lipsește omeneșul.

Conflictul Polono-Lituan

BERLIN — Din Covno se anunță, că trupele lituane au primit ordine a se retrage 5 km. de la graniță spre a se evita ori ce fel de conflict cu trupele poloneze.

Președintele noului guvern este Vol-demaras, profesor, care în 1918, a mai fost prim ministru și totodată ministru de externe.

Grimis președintele republicii a demisionat.

La alegerea noului prezident se va proceda în câteva zile.

Reforma electorală proiectată de Mussolini

ROMA. — Ziarele italienești confirmă știrea că, Mussolini intenționează să disolve parlamentul și în anul viitor să convoace corpul electoral.

Nouile alegeri, nu s'ar face în baza prezentei legi electorale, ci deputații trimiși în Parlament, vor fi delegați de către subdiviziunile fasciste din provincii.

Lista candidaților, va fi depusă la Ministerul de interne, care va confirma pe deputații propuși.

Aceste numiri se vor face de către Mussolini, care, precum se știe, deține și portofoliul internelor.

Avutul public

— În jurul dispariției Grigoreștilor —

Arad, 20 Dec.

Opinia publică este pasionată de dispariția unor tablouri ale marelui pictor național Grigorescu. Valoarea artistică a operei este necunoscută și chiar raportată la arta apusului, ea a fost recunoscută ca stând alături de cele mai mari produse ale sufletului omeneș. Cu deosebire aici în Ardeal înainte de unire, arta lui Grigorescu a fost cea care considerată ca un patrimoniu național, a constituit de atâteaori prilej de a ne simți, culturalicește macar aparținând unui singur trunchiu.

E firesc ca soarta unei comori ca aceasta să nu ne lase indiferenți. Urmărim deci cu interes și cu durere cercetările care ne descopăr lucruri simptomatice, vizând incuria de care avem motive să ne plângem de atâteaori. Știm acum lucruri pe cari nu le-am fi bănuț: Că aceasta operă de mare preț, — și putem vorbi chiar și de prețul comercial pentru unii, cari reduc toate la cifre — a fost risipită cu o vinovată lipsă de dragoste față de bunul public.

S'a constatat că, o seamă din cele mai bune lucrări au luat drumul Moscovei, de unde nu mai avem nădejdea să le readucem în definitiv, pierderea e mare dar e scuzată: Războiul și neprevăzutul, au luat puțința unei siguranțe mai bune.

Dar iată, că nici ceiaze ni s'a lăsat din voia întâmplărilor, nici tablourile cari se mai găseau în Capitală, nu le-am știut păstra. — Cinci tablouri din proprietatea Statului, trei dintre ale Capitalei, au fost ridicate în împreju-

rări cari nu lasă nici o îndoială, că pe lângă destoinicia hoților la desăvârșirea furturilor a contribuit și neglijența organelor de pază.

Vinovații? Se caută. — Sancțiunile? Am vrea să le vedem.

Deocamdată se pune chestiunea acestui tezaur în legătură cu felul cum e administrat, și cum e zăvorțit, nu pentru a-i opri dispariția, ci pentru a nu da posibilitatea publicului să și-l apropie și să-l admire.

Soluțiunea, la care se oprește toată lumea este aceea a unui Muzeu de arte naționale. Unii și-l închipuiesc ca un institut reprezentativ al întregii noastre Arte, o expresie desăvârșită a sufletului românesc. Cum l'am vrea și noi.

La această discuție, socotește că poate lua parte și „Viitorul“ — preconizând aceeași soluție. Decât că se impune o întrebare: Cine a guvernat țara patru ani de zile, în timpul cât s'a săvârșit furtul Grigoreștilor? Cine ar fi putut face mai mult pentru înălțarea unui Palat al Artelor? Nu cumva tocmai patronii „Viitorului“?

Dar aceștia nu numai că nu au înălțat un asemenea palat, dar peste tot ce au făcut ei pentru cultura noastră, ca să se creadă astăzi în drept a propune soluții, pe cari ar fi avut timpul și posibilitatea să le traducă și în fapt.

E o grija tardivă și imprudent manifestată astăzi, din partea unor oameni, cari nu au făcut la timpul său ceace li era dator.

Culturile minoritare protestează...

Un lucru de necrezut, însă adevărat, alarmează sufletele credincioșilor bisericii dominante în stat, iscat pe tema acordării subvențiilor de stat. — Bisericii.

Ministrul cultelor și artelor dl Vasile Goldiș, este vehement atacat — ca de obicei — din toate părțile, căci, a cutezat să ridice în Parlament glasul său, întru apărarea bisericii ortodoxe române, cerând modesta dreptate, — de a i-se acorda — și bisericii noastre o cotă, cel puțin egală, cu a celorlalte biserici din Statul român!

Toate culturile minoritare au protestat cu vehemență. Nici de cum nu voesc să accepte ca biserica ortodoxă, — a statului — să fie pusă pe același nivel cu bisericile lor.

Ceea ce ne mirăm, este că, acest protest minoritare, pri-

mesc dela Statul român, o cotă proporțională mai mare, decât aceea acordată bisericii ortodoxe!

Ne vatămă cutezanța lor, când știu că, acestea culturi minoritare primesc subvenții, chiar din averea noastră, a Statului, credem deci că, nedumerirea noastră este pe deplin justificată față de protestele minorităților.

Mai mult ca modestă este cererea noastră și... totuși... trebuie să ne credem... supuși stăpânilor, cari ne apreciază tot mai rău, din zi în zi, pentru că voim să fim cel puțin egali cu ei!?

Terminarea alegerilor în Ungaria

BUDAPESTA. — Alegerile din Ungaria au fost terminate, cu următorul rezultat: Partidul guvernamental a obținut: 220 mandate; Partidul opoziționist 36 mandate; socialiștii au primit 14 mandate de deputați.

Târgul de Crăciun!

Mihai Haubenreich fabrică specială de plapume și saltele: (480) Arad, Str. Horia 3.

Frații Fleischer fabrică de mope preturi de fabrică la Arad, Strada Russu Ștrianu No. 15. 0000 402

Cele mai bune oroloage, cele mai fine bijuterii și obiecte de lux la 0000 415

Grallert J. și Fiul

Arad, Bulev Regina Maria Nr. 8 (fost Andrassy-tér).

CIORAPI, mănuși, veste, pull-over, sveter, șale din mătase și lână, cămăși pt. bărbați, cravate și tot felul de articole croșetate mai ieftin la 000 406

Ladislau Klein, Str. Meșianu 11. (fost Forray-u.)

Stofe, cafile, pânză, flanelă, mătăsuri cu prețuri ieftine la 000 419

Ioan Eisele Arad, Strada Meșianu Nr. 2.

S'a înce Târgul de Crăciun put deja la Casa de modă :: 433

STRASSER

vis-a-vis de biserica Lutherană.

Victor Müller

Depozit de sticle, de porțelan, de lămpi, de cadre și întreprindere de sticlărie 409

Arad, Hulevardul Regele Ferdinand No. 63-65. casa Dengi. — Telefon 479.

Cămăși bărbătești, ciorapi, mănuși mai ieftin la 000 410

firma SZÜCS

Arad, vis-a-vis cu stațiunea Podgoriei. Șaluri din mătase, cravate, jambiere, croșetărie, veste, lower, sveter.

Cine vrea

modele de stofă, damast, barch

Să comunice adresa oricine franco și

casa VAN

din Arad, Str. M. vestită în lef

Colosală economie de bani mărfuri de prima calitate

La MOSKOVITZ

Palatul Teatrului deja de-acum sunt

scăzute prețurile de după sezon:

Costum din sticlă de lână pt. bărbați 1700
Costum negru și ble-mareu 3000
Coverco 4500
Dublu de Ulster 2000
Pordesiu căpușit lung 3000
Lord 3500
Pardesiu căpușit scurt 1700

cu guler de blană 2000
Pieptar cu blană 3300

Croitorie după măsură! 405

La cumpărări de peste 1000 Lei 10% rabat!

Azi, cel mai ieftin isvor de cumpărare

M. Fischer

sticlărie, Arad, palatul Neuman, unde se capătă în asortiment bogat: articole de lux veritabile japoneze, Neuwiea holandeze, Venezia, Meisen, Rosenthal, Bleikristall și alte articole necesare.

lucrări moderne de tablouri și sticlărie primeșie cu prețuri moderate. 408

La cumpărări de peste 1000 Lei 10% rabat!

Szántó și Komlós

Prețurentul de iarnă

Costum p. bărbați dela . . . 1750 L in sus
Costum p. băieți dela . . . 1250 L in sus
Costum p. băieți cu pant, scurți dela 1050 L in sus
Palton p. barb. negru dela 2200 L in sus
Palton p. barb. cu blană . . . 2600 L in sus
Palton p. barb. ulst. și raglan dela 1850 L in sus
Palton p. băieți ulst. și raglan dela 1350 L in sus
Palton p. băieți dela 850 L in sus
Paltoane de piele dela . . . 4200 L in sus
Impermiabile (gumă) dela . . 950 L in sus
Impermiabile p. dame dela 1150 L in sus
Mare asortiment de stofe din lână din străinătate Uniforme pentru școlari după măsură. Arad, Piața Avram Iancu in palatul Teatrului. 207

Vinuri excelente de Podgorie! Măncări gustouse calde și reci. :: Serviciu prompt. :: Prețuri solide la **Restaurantul MARKUS**, Bulev. Regele Ferdinand 39. Abonamente a la carte prânz și cină 1200 lei lunar. 373

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caloricitate înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumina, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian: Arad, Str. Muciu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc.

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui **IOAN RADA** pantofar în Arad, Str. Caragiela Nr. 20., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghete comode. 279

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei **Cristina Săbău**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confecționează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerie etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză. 1

Care-i cel mai potrivit cadou de Crăciun

O haină crep de chen (în orice culoare) Lei 975.—
1 mtr. chiffon Lei 49.—
1 mtr. catifea neagră pentru haină Lei 175.—
Catifea pt. o pălărie (în culori la modă) Lei 100.—
1 mtr. material Pijama Lei 90.—

3 mtr. Barchend
3 mtr. Marocain
Stofe pentru palton l'a

Rămășițe de stofă și mătase cu preț pe jumătate!

Casa de modă „RENAISSANCE” Arad, Strada Brătianu 2. Minorităților, f. Weitzer

GRATIS

dau fiecărui cumpărător 2 m. de antredeu care cumpără dela mine mărfuri în preț 100 Lei

ALEXANDRU HOFFMANN

0000 Arad, Strada Eminescu Nr. 8.

GRATIS primesc o fotografie mărită în stil artistic toți aceia cari se fotografiează la **Stojkovits și Békés** Piața Avram Iancu (Szabadság-ter) Arad

Cenzurat: Prefectura Județului.

Imprimeria Județului S. A.